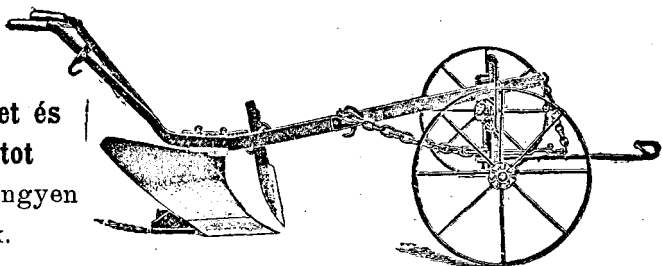

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hirneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
árajánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

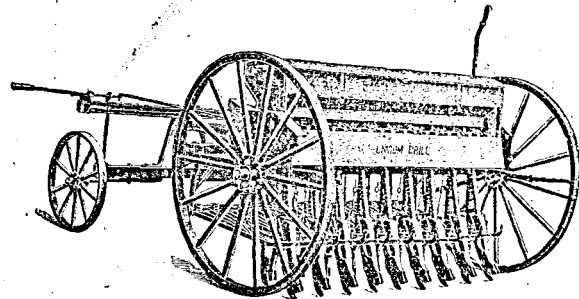
A Melichar féle cs. és kir. szabadalmazott

„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerősükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 20,000-nél több ily gép adatott el. — Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

1266

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak!

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 és 12 lóerőig,
szalmakaszalók, járgány-céplőgépek, lóhera-céplők, tisztító-rostáló,
konkolyozók, kaszáló- és erőtökepek, szénagyűjtők, baronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morzeolók, székők,
őrő-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2 és 3-vasú,
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Májerszky Barnabás gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivétel **120 telep** üzemben.

1093

HERMANN E.

VARRÓGÉPEK!

Varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 forintig. Egy karikahajós 65—80 forintig. Egy Central Bobbin 86—90 forintig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 forintig. Kerékpár köpeny 4—6 forintig. Kerékpár tömlő gumi 2 forint, 30 krtól 3 forintig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 forint, 50 krtól 5 forintig. Kerékpár acotilén lámpa 2 forint, 50 krtól 5 forintig stb.

Csakis készpénzért. 1109

A szemétben is kincset lelhetnek mindazok,

akik megismerkednek az országsherte elismert, kitünő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Szíveskedjen vagyongyűjtés céljából ezen kiváló magyar gyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

Kalmár Es. utóda

különleges terménytisztító gépgyárából, Hódmezővásárhelyről, melynek áttekintése után tisztában lesz Ön a dolog valódiságával.

1274

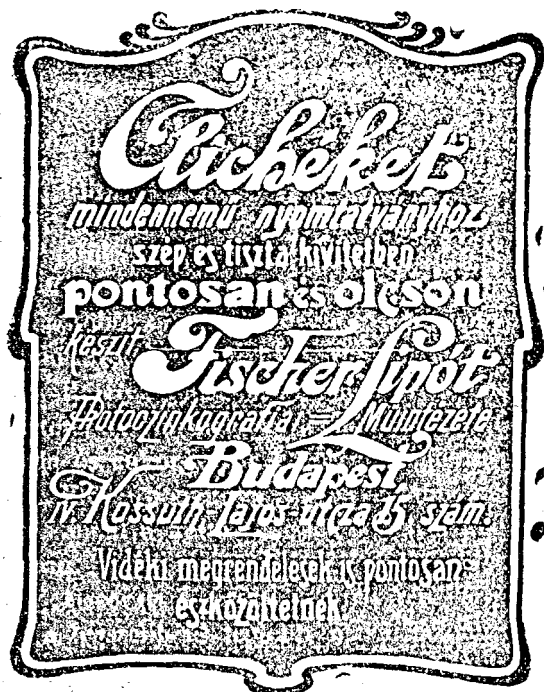
Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-szövetfonat, kerítés és ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, úgymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez
gépfontalt, disz-kerítéseit és diszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koks, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok) 1168.

KASS ANTAL

aranyozó üzlete Deák F.-utca 9. sz.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket, tükörkereteket. Consolokat, szalon-asztalt, függöny-tartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban eléllőség mellett.

Régi keretek újboli aranyozását jutányos árban készíti el. Továbbá templom-aranyozásokat új oltár készítését, rajz szerint, régi oltárok újboli aranyozását a legjobb eszszolt arannyal jutányos árban, felelősség mellett elvállal. Oltár gyertyatartókat, te-zületeket, jó riszta, tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállal.

Becses megrendeléseit kérve,

teljes tisztelettel

Kass Antal

aranyozó.

1270

Megvételre keresek
jó dézsabeli
munkásnak való

TURÓT,

bármily nagy mennyiségben,

czim és az ár megjelöléssel kérem
a kiadóban küldeni.

1276

Kérje

ingyen és bérmentve a karásonyi könyvpiacról szóló nagy katalogusomat, amelyhez előszót

Szomaházy István kitűnő írónk irt.

Megtalálható benne a modern irodalom teljes sorozata és az összes ajánlható ifjusági irodalom.

Szilágyi Béla könyv-, zeneműkereskedése és antiquariuma

BUDAPEST, IV., Károly-körút 26. szám.

Most jelent meg! Willy

1251

neves francia író legújabb műve

János herceg szeretője,

Regény eredeti francia képekkel. 3 kor.

A francia könyvpiac ezidei legnagyobb sikere!

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra
és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbeváltabb szerkezetben.

Temesvár
1891.
Aranyérem!

Singer Co.

Debreczen
1894.
Arany oklevél.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vásárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Wegmann Frigyes

Malomépítészet és hengershékgár
ZÜRICHBEN.

Vezérigazgató: **Jakab István** mérnök,
Budapest, II., Horvát-u. 23.

Kéregöntésü és porcellán hengershékek. Malomberendezési gépek és kellékek.

1283

Számítalan elismerés és kitüntetés.

1900. Paris Grand Prix,

1903. Kolozsvár díszoklevél.

Tessék árjegyzéket kérni

Seitz féle

asbesth-szűrő

mindenféle nagyságban

Seitz-féle

mótor-szivattyuk,

Seitz-féle

kézi-szivattyu,

szállít próbára:

SEITZ THEO,
BÉCS I., Wollzeile 16.

pinczogazdasági gépgyára.

Telefon szám: 2797. 1281

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Jutányosan eladók:

— Százados —
marha-

mérlegek,

1500 kg. hordképességü erős vaskorláltal,
2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér —

hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejü százados, toló
súlylyal, 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Beeserélek:

ócska marhamázsákat új marhamérlegekre
Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt
évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,

BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

**Az előfizetéseket
kérjük megújítani!**

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
Forduló ponton. <i>Gr. T.</i>	41
Gőzeke szántási üzem az orthi cs. és kir. korona- uradalomban. <i>Kraft Guidó.</i>	42
A legjobb fejési mód. <i>I. Agr. G.</i>	42
Ujabb tapasztalatok a cukorrépatermesztés terén. (Vége.) <i>Varga Kalmán</i>	43
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. <i>XIII.</i>	44
Egyleti élet:	
Meghívó a szélességiállítást előértekezletére.	45
Vegyes közlemények.	
Hirdetések.	

Forduló ponton.

Az »Erdélyi Gazda« mult évi május 10.-i számában »Az erdélyi szarvasmarhatenyésztés irányító elvei« címen megjelent cikkemben foglalkoztam azzal a kérdéssel, hogy a magyar és nyugoti szarvasmarha terjesztésénél és fejlesztésénél milyen irányelveket tartok követendőeknek.

Főleleventem ennek a cikknek végső konkluzióját most, mert tartozom magamnak azzal, hogy — nem kárörvendve, hanem önérzetesen — elégtételt vegyek azokért a támadásokért, melyeket a szaklapokban és a magánéletben ezért a cikkért elszenvednem kellett. Idézem néhány passzusát ennek a cikknek, amely tárgyilagosan és igazságosan mérlegelte a magyar és a nyugoti szarvasmarha előnyeit és ilyen mérlegelés után jutott el a következő fordulathoz:

»En nem azt a kérdést teszem föl itt, hogy a magyar vagy nyugoti szarvasmarha-e a jobb, hanem azt, hogy üdvös-e, helyes-e a kistenyésztőket állami intézkedésekkel rákényszeríteni arra, hogy magyar fajta szarvasmarhát tartsanak és illetőleg, hogy üdvös és helyes-e megvonni tőlük a nyugoti marha tenyésztésének fejlesztésére hatható állami segítséget.«

De magam feleltem meg erre a kérdésre, mikor a tapasztalat és az adatok összevetésével azt mondtam, hogy:

»a magyar marha a nagybirtokon a pirostarkát egészen megközelítő értékkel bír, míg ellenben a kisbirtokon használati és tényleges érték dolgában a pirostarkamarha messze fölülmúlja a magyart.«

En azt hiszem, hogy már akkor is sokan voltak, akik ezt elősmerték és tudták. De tetszelgek abban a hitben, hogy az első voltam, aki a tények logikai sorozatából a végső következtetést ilyen nyíltan és határozottan formuláztam meg:

»A magyar-erdélyi marha a nagybirtokon fontartandó is, fejlesztendő is, mert a nagybirtoknak erre a kitünő igás erőre szüksége van és mert a nagybirtok tenyésztési eljárása javíthatja és növelheti ennek a fajtának tulajdonságait és értékét. A kiscgazdák részére azonban hozzáférhetővé kell tenni a nyugoti marhát, mert az tel-

jesen elégséges a primitívebb földművelési munkára és mely még degenerálódása esetén is nagyobb hozamot ad és nagyobb értékkel bír a kisbirtokon, mint a magyar fajta.

Azt hiszem az állattenyésztési felügyelőknek, helyesebben a földművelési kormányzat működésüket ezen elvekből kellene irányítaniok.«

Engem akkor, mikor ezeket a tanokat hirdettem, kövel dobáltak meg — ezt konstatálnom kell most, mikor a kormányzat részéről az eddig követett irányelveknek elejtését s az általam megjelölteknek követését észlelem. Nincs többé ugyanis kétség abban, hogy a földművelési miniszter arra az álláspontra helyezkedett, amelyen én a mult évben voltam, arra tudniillik, hogy a köztenyésztésben, a kistenyésztők-nél az állam támogatása, illetve az állattenyésztési felügyelők működése a pirostarkamarhatenyésztés fejlesztésére vetendő latba s így azok a mesterséges akadályok, melyek Erdélyünkben a pirostarkamarha terjedésének útját állották, éppen úgy elesnek, mint azok az erőlködések, amelyekkel a magyar marhát a kiscgazdákra oktroyálták. Ez az én elégtételem.

Az én meggyőződésem az, hogy kiscgazdáink ezzel nyerni fognak és azoknak a korlátoknak lehullásával, melyek a tenyészkerületek szigorú megállapításával és a törvényhatósági szabályrendeletek statuálásával a pirostarka marha elé meredtek, olyan tenyészirány fog nálunk a parasztcgazdák állattartásánál is kialakulni, amely ezeket a gazdákat a nagyobb tej- és húsprodukciónak révén nagyobb jövedelemhez is fogja juttatni.

De — *post equitem sedet atra Cura.* Ezen intézkedés mögött ül a sötét gond. A gond azon nagy- és középtenyésztőink részére, akik eddig a magyar marhát, tenyészanyagnevelés céljából tartották, akik az államnak, az állattenyésztési felügyelőknek adták el növendékbikáikat és üszőiket, melyeket aztán a felügyelőségek kiscgazdáknak és községeknek osztottak ki. Mert kétségtelen, hogy ha a felügyelőségek azokban a községekben, ahol eddig a magyar marhát

Lóhermagot

(Vörösherét).

Lucernát, és egyáltalán

Gazdasági magvakat

legmagasabb napi áron **VESZ**

Mauthner

Ödön

cs. és kir.
udvari

magkereskedése

Budapestben,

VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánlatok, melyekben a mennyiség is ki-
tűntetendő, minták kíséretében kéretnek.
A cég árjegyzékeit kívánatra ingyen és
bérmentve küldi.

Borvédő 6 korona.

Dr. Molnár István-féle tökéletesített, nikkelezett rézhengeres

Borvédők,

melylyel csapon járó borokat megvirágozó-
dás, eczetedéstől biztosan megvédhetünk.

Továbbá borszivattyúk, prima ruggyanta bortömlők, pasteurizáló- és szűrőgépek, palaczkkozó, palaczkdugaszó és kupakológépek, borospalaczkok parafadugók, különböző színű palaczkupakok és minden egyéb pincze-felszerelési gépek s cikkek leg-
Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. k., Alkotmány-utca
31. szám.

portáltak, amelyek eddig el voltak zárva a pirostarka marha tenyésztésének lehetőségétől, most nem fogják a magyar marhát portálni, hanem a kívánsághoz képest piros-tarkát fognak kiosztani, akkor a magyar tenyészmarhaanyagot nevelő nagyobb gazdák egyik legfőbb, mindenesetre legbiztosabb és legjobb vevőjüktől fognak elesni.

És én mégis azt mondom, hogy nem kell kitűnő magyar marhánk sorsa fölött kétségbeesnünk. Mert a magyar marha, a magyar ökör mint igavonó jószág nélkülözhetetlen és pótolhatatlan hazánk minden nagyobb gazdaságában, ahol a jó talajmunkára súlyt fektetnek. Ez a körülmény meg fogja őrizni a magyar marhát, még pedig úgy fogja megőrizni, hogy páratlan jó tulajdonsága, hatalmas igavonó ereje ne veszzen el abban a törekvésben, amely a magyar marhából talán csak nagyon sok idő múlva lenne képes közepes tejelő, közepesen hizó, de mindenesetre csak közepes igavonó jószágot előállítani.

A földmivelésügyi kormányzatnak a fejlődés törvénye által diktált irányváltogatásával a nagyobb tenyésztőknek is irányt kell változtatniok s a tenyészanyag-produkció teréről az *igásökör* *produkcióna* kell áttérniök. Természetes, hogy az ilyen irányváltogatás rázkódásokkal, nehézségekkel, talán rövidebb ideig tartó jövedelemcsökkenéssel is jár. De ez csak időleges lehet, mert éppen az, ami pillanatnyilag a gondot okozza, az, hogy a állam kisebb mennyiségben fogja átvenni a tenyészállatokat, illetve, hogy a kisgazdák rohamosan fognak a pirostarkamarha tenyésztésére áttérni, az a főnálló magyar gulyabeli tenyészetekre azzal az óriási előnnyel fog járni, hogy *meg fognak szabadulni a kisgazda konkurenciájától az ökörnevelés terén* s az így előálló kedvező konjunktúra jövedelmesebbé teheti majd az ökörnevelést, mint amilyen volt a bikanevelés.

Én tehát a magam álláspontjának a kormány részéről való elfogadását látom abban, hogy a köztenyésztesben a magyar marha erőszakolásával felhagyott; de az én véleményem szerint a magyar marha azért fenn fog maradni ott, ahol annak tenyésztésére a neki legkedvezőbb föltételek megvannak s így az az alakulás, melynek most fordulópontján vagyunk, egészséges és szarvasmarhatenyésztésünknek fejlesztője lesz.

Gr. T.

Gőzekezántási üzem az orthi cs. és kir. korona uradalomban.

Az „*Erdeleyi Gazda*”-nak beküldötte: **Krafft Guldó**, professor.

Az orthi cs. és kir. korona uradalom fő-intézősége 1900-ban arra határozta el magát,

hogy a hatáskörébe tartozó öt intézőség tiz majorjában a gőzeke-szántást vezesse be s e célból beszerzett egy *John Fowler & Co* féle gőzeke garniturát.

A szomszédos uradalmi intézőségek a következők: 1. Orth, 2. Fuchsenbigl és Loimersdorf, 3. Esslingen Schlafferhoffal, 4. Schlosshof, 5. Nutzendorf, Andlersdorffal. Összterületük 5478 Ha., melyből 2390 Ha. szántóföld (917 ha. rét etc.) 25-36 Ha.-os táblákkal.

Az üzemeredményekről a főintéző szolgáltatja a legauthenticusabb részleteket az 1903. nov. 7-én excursion levő bécsi technikai főiskola gazdasz hallgatóinak.

A gőzeke három évi használata által a talaj megművelése nemcsak könnyebb lett, hanem a szántás minősége is megjavult és a szántás gyorsasága által úgy a cukorrépa, valamint a gabonaféleségek termésmébblete tetemesen emelkedett.

A gőzekegarnitúra beszerzési költségei kerek 80000 koronára rugnak. Ehhez a garnitúrához a következő részek tartoznak:

1. Két húsz lóerejű 12 atm. nyomású compound gőzeke lokomotív,
2. Gőzeke sodronykötél, hossza 426·6 m. 36 soros. kampókkal.
3. 4 barázdás altalajke, kombinált diagonálramával, Säck-féle ruhadló-ekékkel, Sustas-féle altalaj-turókkal. Mélyjárat 35-40 cm.
4. 6, illetve 7 barázdás antibalance eke, wanclebeni firma. Mélyjárat 25 cm.
5. Négykerekű vizikocsi, stb.

A gőzeke átlagos üzemképessége óránként:

Sekély szántásnál	0·95 Ha.
Mélyszántásnál	0·82 Ha.

Az őszi hónapokban a szántás acetylenvilágítás mellett a késő délutáni órákban veszi kezdetét és tart 10-12 óráig. A szükséges munkaeő és napibér a következőkből látható.

1. Egy főgépész évi fizetése	1500 K.
Deputatum: Lakás, 2000 m ² szántó-föld, 8 ürméter kemény és 8 ürméter puhafa, 3 K. pótlék	900 „
Összesen	2400 K.

2. Egy gépész évi fizetése	960 K.
Deputatum: mint fent	900 „
Összesen	1860 K.

3. Két gépész 4 K. napibérrel és hektáronként 31 fillér pótlékkal; két ekevezető 3 k. napibérrel és hektáronként 21 fillér pótlékkal.

5% amortizációt és 3% koptatási költséget beszámítva, az üzemköltségek a sekély és mélyszántásnál hektáronként a következők:

1. Amortizáció, javítás és fűtés, stb. 16·02 K.	
2. A gépészek és fűtők pótlékai hektáronként	1·67 „
3. Különbözők	—·94 „
4. Anyagelhasználás hektáronként	7·23 „
Összesen	25·86 K.

Ezen költségekhez járul még 7 K. napikiadás fuvarért és pedig a víz és köszén szállításért.

A széban forgó gőzeke munkaképességét fogjuk most leírni, amelyet az esslingeni és schlafferdorfi intézőségben végezett.

A major 150 m. fekszik a tenger színe felett, 9·1° C. évi átlaghőmérséklettel és 595 mm. évi csapadékkal. A meszes, vályogos talaj 20-100 cm. vastag; az altalaj körülbelül 2 m. agyagos homok, ezt követi homok és dunakavics. A 460,7 ha. összterület a követ-

kezőkre oszlik: 387,3 szántó, 64,1 rét és 9,3 egyéb

A vetésforgó a következő:

1. Cukorrépa, 2 mm. superfosfat; 2 mm. chilisalétrom.
2. Árpa 1/2 lóhere.
3. 1/2 lóhere, 1/2 téli és nyári keverék.
4. Őszi búza.
5. Cukorrépa.
6. Árpa.
7. Nyárikeverék.
8. Ősziroz.
9. Répa.
10. Árpa.
11. Őszi rozs. 1·5 mm. superfosfat, 1 mm. salétrom. Vagyis 55% mag, 27% cukorrépa, 18% takarmány.

Az igás állomány rendszer, a gőzekehez szükséges igások leszámításával 18 pár ló, az aratáshoz és a répa betakarításhoz szükséges 10 pár ló. 240 alpesi tehén, intenzív tejgazdaságot szolgáltat, a tej ára 16·5 fillér literenként. Darabja 2-6 kg. erőtakarmánnyal lesz etetve, télen pedig melasseszeletek, tengeri és répalevelek enfilagezsal, nyáron: zöldtakarmány.

A tisztviselő-személyzet a következőkből áll: 1 intéző, 1 intézősegéd, 3 gazda, 1 felügyelő, 18 kocsis, a 1·20 K., 4 majoros a 1·20 kor., 18 cseléd a 1 K. és 1 liter tej, 1 kocsigyártó, kovács és bér munkások.

A legjobb fejési mód.

I.

A *wisconsini* egyetem mezőgazdasági kísérleti állomása „A fejési módok vizsgálata” címen nyolcvan oldalos jelentést adott ki, a melyből néhány részletnek a közlése minden esetre érdekes lehet azoknak a gazdáknak, a kik a tapasztalatok közzétételét és az összehasonlító statisztikát tanulmányozni szeretik. Néhány illusztráció is alkalmas lesz a jelen-tésben foglaltak megvilágítására.

F. W. Woll, a kísérleti állomás vegyész-e írta a jelentést. Az egyetem fejős tehenészetében végzett első kísérleteknél W. L. Carlyle, az állattenyésztés professzora segédkezett neki; míg az ezen tehenészetben végzett második kísérletnél és az ország különböző részeiben 12 tehenészetnél végzett kísérleteknél a mintavételeket és méréseket R. B. Harris az állomásnak egyik tejkísérleti felügyelője végezte. Ezeket a személyzeti adatokat azért közöljük, mert fontos tudni azt, hogy olyan emberek közléseiről van szó, akik szabatosság és becsületesség dolgában egészen megbízhatók.

Az amerikaiak nagy érdeklődéssel és buzgalommal igyekeztek megtanulni a tehenészet legújabb vívmányait és a fejésnek két dán tehenészeti iskolából származó új módját. Woll Wisconsinból 1901-ben ment Dániába és ott tanulta meg Hegelund doktornak a ladelundi tehenészeti iskolában rendszeresített fejési módszerét és azt, amelyet egy másik ilyen iskolában Soendegaard tanított. Ő arra a következtetésre jutott, hogy a Hegelund-féle módszer által érhető el a legnagyobb fejési eredmény és ezen módszer szerint állította be 1902. június 4-én Wisconsinban a kísérleteket.

Woll a következőkben ösmerteti ezt a módszert: Az új módszer lényege abból áll, hogy a tőgyből bizonyos fogásokkal az abban foglalt tej utolsó csöppjét is kiveszszük. A tőgynek bizonyos manipulációival, kézfogásával a máskor visszamaradó tej néhány perc

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betételeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

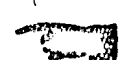
Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

 The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

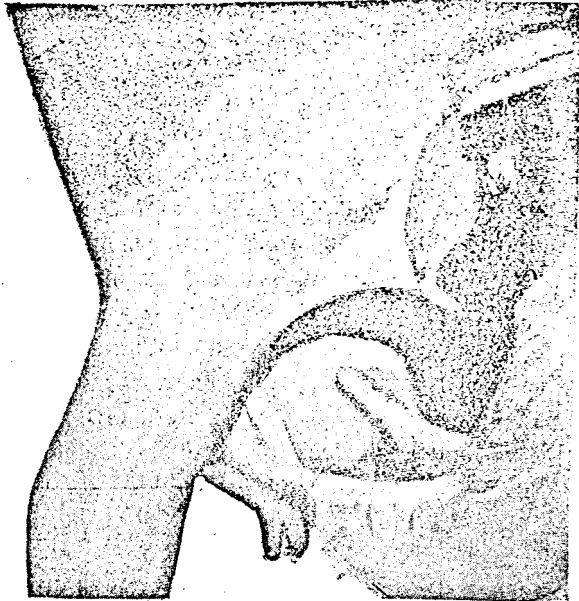
alatt nehézség nélkül kifejhető és több tej lesz ez által elérhető, mint a rendes húzogató módszerrel.

Míg az így nyert tejmennyiség nagyobb mennyiségű és amellettt éppen olyan jellegű

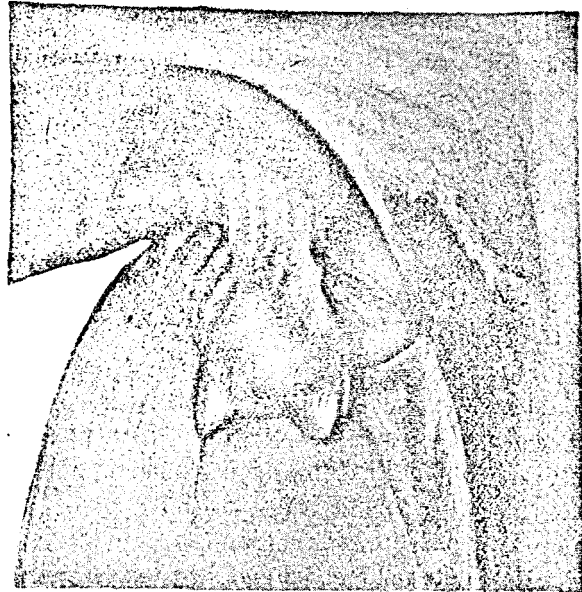
kapunk tejet, a hátsó tőgynegyedekre kerül a sor, úgy, hogy a kezét kinyújtott, fölfelé tartott ujjakkal minden negyed külső részén tartjuk, a hüvelyk azonban éppen a hátsó negyed elejére essék. A kezek oldalról és há-

ból. Ezt a kézfogást addig kell ismételni, míg ez úton nem kapunk már több tejet.

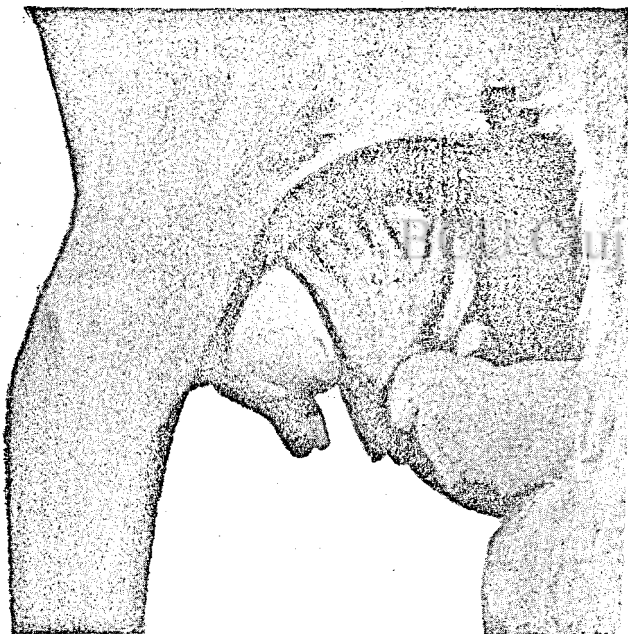
Harmadik kézfogás. A mellső csecseket félig zárt kézzel megfogjuk és a tőgyet mindkét kézzel egyszerre a hasfalig erősen, de nem

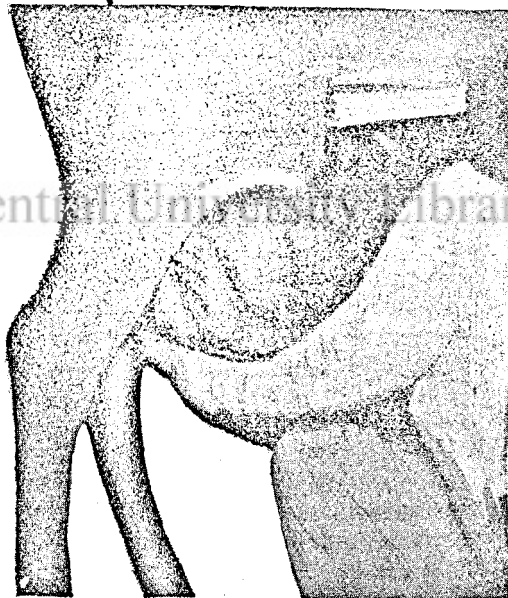
1. ábra. — Az első kézfogás.
Jobboldali negyed.

2. ábra. — Az első kézfogás.
Baloldali negyed.

3. ábra. — A második kézfogás.
Jobb mellső negyed.

4. ábra. — A második kézfogás.
Jobb hátsó negyed.

5. ábra. — A második kézfogás.
Hátsó negyedek.

és összetételű, mint a rendszeren fejt tej, addig az elért vajzsír mennyisége nagyobb, mint a rendes fejes által elért tejnél.

Hogyan érhető el az eredmény? Mik azok a manipulációk, — kézfogások?

Első kézfogás. A tőgy jobboldali negyedei egymáshoz nyomtatnak a tőgy hátsó részén levő balkéz és mellső részén levő jobbkez által, mikor is a hüvelykujjak a tőgy külső részén tartandók, a kezek többi ujjai pedig a tőgy két felének választékán. Ebben a helyzetben aztán a kezek egymásfelé szorítottatnak, még pedig úgy, hogy a tőgy a hasfal felé emeltessék. Ez a nyomás és emelés háromszor ismétlendő, miáltal a tejszatórnában összegyűlt tej mind a csecsekbe szorítottatik és onnan kifejtetik, míg ez úton több tej nem jön már ki. Ugyanezt a manipulációt végéztük azután a baloldali negyedekkel. Ha a tőgy nagyon nagy, csak egy negyeden végzendő egyszerre az eljárás.

Második kézfogás. A mirigyek oldalról összenyomatnak. A mellső negyedek mind-egyike úgy fejtetik, hogy az egyik kéz kinyújtott ujjakkal a negyed külső részében van, a másik kéz pedig a jobb- és baloldali mellső negyedek választékába kerül. A kezeket egymásfelé szorítottatjuk s a csecsekből a tejet ki-nyomjuk. Ha ezzel a manipulációval már nem

6. ábra. — Harmadik kézfogás.

tről a mirigyokba hatolnak és lökődnek s minden ilyen mozgás után, mikor a hüvelyk-kezek összeértek, kiszorítottatjuk a tejet a csecsek-

gyöngédtenül fellökjük, miáltal a mirigyek a kéz és hasfal között megnyomatnak, löketnek. Ezt a fellökést háromszor végezzük el és minden fellökés után a tejet kifejtjük. Ha a mellső csecsek kiürültek, a hátsókat ugyanezen eljárással fejtjük ki.

A wisconsini egyetem 24 darabból álló tehenészetében megejtett és 5 héten át tartott kísérleteknél a nagyobb eredmény, melyet ezzel a fejési móddal elérték, a tejmennyiség-nél naponként 4.5%, a vajzsírénál 9.2% volt. A 12 wisconsini farman és tejelő gulyában a napi tejátlag növekedése és zsirtartalma még kedvezőbb emelkedést mutatott.

Agr. G.

Ujabb tapasztalatok a cukorrépa- termesztés terén.

Irta: Varga Kálmán gazd. tanint. tanár.

III.

Ami a cukorrépa-termelés jövedelmezőségének kiszámítását illeti, csak az a megjegyzésem, hogy egy igen fontos dolgot rendszeren elmulasztunk, amit határozottan figyelembe kell vennünk, mert ismeretes dolog, hogy a cukorrépa-termelés nemcsak közvetlen hasznot szol-

gáltat, hanem megvannak neki a közvetett hasznai is, melyek az egyéb kultúrnövények termelésére, az állattartás jövedelmezőségére gyakorolt befolyással jönnek létre.

Érdekes vizsgálat történt e tekintetben az udvardi uradalomban, ahol számokban megjelölhető a cukorrépatermelés ama előnye, amit a többi növényekre gyakorolt.

Az udvardi uradalomban 10 éves átlagtermésben adott:

	répatermelés előtt	répatermelés után
a búza kat.-hold.kint	8:50 q.-át	9:20 q.-át
rozs	7:26 >	8:10 >
árpa	9:36 >	10:24 >
zab	7:10 >	7:90 >

E differenciákból látható, hogy a répatermeléssel a többi ágak jövedelmezősége nagyon is számottevően emelkedik.

Rátérek most azon bajok eredetének ismertetésére, a melyek leginkább előidézik a gazda és cukorgyáros között a konfliktust.

Előre bocsátom, hogy legtöbb esetben hibás mind a kettő. Lássuk azonban a dolgot sorban.

1-ször is a gazda, termelt répáinak mindig a legszebb és legjobb alakú példányaiból állítja össze a vizsgálatra szánt répamintát, ennélfogva a vizsgálat magasabb lesz, mint a tényleges termény átlagának megfelelő.

2. A vizsgálatra beküldött répát rendszeren nagyon jól lefejezi a gazda, holott a gyárnak rosszul lefejezett, vagy éppen csak alig kihagyott répát szállít.

Már pedig tudvalevő dolog, hogy a répa különböző részeiben különböző mennyiségű cukor van, mert ha fejében 9% cukor található úgy a gyökérrész végében 14% is lehetséges.

3. A csomagolásnál nem fordítatik elég gond arra, hogy a répavizsgáló állomásokhoz ne tonnyadt, hanem friss állapotban érkezzen be.

A vizsgálatra szánt répát a legtöbb esetben csomagolva, teherszállítványként küldik, hogy az néha 4—8 nap múlva érkezik rendeltetési helyére. Ezen idő alatt az úton megfonnyad, kiszárad és a vízvesztés arányában cukortartalma növekszik. Például 5% vízvesztés a répa cukortartalmát 0.5—1.1%-ig, a tisztasági hányadost 0.5—1%-ig emeli.

4. Igen gyakran előfordul az az eset is, hogy a termelő répáját hosszas szárazság után vizsgálhatja valamely vegyvizsgáló állomással, a gyárnak azonban, csak huzamosabb ideig tartó esőzések után szállítja be, a mikor is a répa — utólagos fejlődésénél fogva — tömegében a cukortartalommal nem egyenletesen fejlődik: azaz mennyiségileg növekedett, de minőségileg csökkent.

Igy pl. egy érdekes kísérlet szerint szeptember elején történt vizsgálatkor a répa átlagsúlya 210 grm., cukortartalma 16.2% volt; ugyanazon répa október vége felé 452 grm. átlag-

súlyval, de csak 13.89% cukortartalommal bírt. Természetes, hogy a gyáros nem fizethet a szeptemberi vizsgálat szerint, ha a répa beállítás október végén eszközöltetett.

De lássuk most már, hogyan járnak el a gyárosok?

1. Az első legnagyobb és már egyszer említett hibájuk, hogy nem jó magot adnak, a magvásárlásnál nem igen járnak el a megkívánható lelkiismeretességgel.

2. Kiválasztják a legrosszabbul lefejezett répát és azt vizsgálják.

3. A répát, mielőtt elemzés alá vennék, nem tisztítják meg a kellő és a vizsgálati módszerek előírása szerinti módon, hanem úgy vizsgálják sárosan, amint az a földről vagy a kocsiról lekerül, úgy okoskodván, hogy az átvételi mérlegelésnél a répát, a mint az kocsin sárosan van, mérlegelik, ennek folytán a sárt is répa gyanánt fizetik s így a sár a répának minden tekintetben tartozéka. Pedig nem így áll a dolog! Igaz, hogy ők a répát esetleg sárral együtt mérlegelik, de a mérlegelés után egynéhány kiválasztott répával mosópróbát végeznek, azaz a répát sárral együtt lemérik, azután megmosva és újra mérlegelve, a nyert súlyvesztést az egész szállítmányra átszámítva, az összes súlyból levonják s így csakis a tiszta répát veszik át.

Már pedig mindenki előtt elég világos az is, hogy midőn az elemzés megejtéséhez szükséges anyagmennyiséget lemérjük, ha a répa sáros volt, akkor nemcsak répát, hanem sárt is mérlegelünk, a miben pedig cukor nincsen. Például 7% sár a répa direkt cukortartalmát 1.4%-kal is leszállítja.

4. Nem mondhatjuk azt sem, hogy minden cukorgyár megfelelően számítja ki a Stammer-féle értékszámot. Ez a *Stammer-féle értékszám nem egyéb, mintha a répalé tisztasági hányadosát a lé cukortartalmával megszorozzuk és a nyert szorzatot 100-zal elosztjuk.*

A Stammer-féle értékszám helyes megállapításának ellenőrzése, különösen az esetben bir a termelőre nagy fontossággal, ha a répát a gyáros a Stammer-féle értékszám arányában fizeti, pl. 1 q. = 10 Stammer-értékszámú biró répáért 80 krt, 10 Stammer-értékszám felül minden Stammerért 4—5 kr. ráfizetést adnak, azaz 11 Stammeres répa már 85 kral lesz fizetve. Ezt 150 q. át agtermésre számítva már 7.50 kr. különbözetet mutat holdankint.

Épp ezért ne elégedjék meg a termelő sohasem a gyárban végzett elemzési adatokkal, hanem vizsgálta meg répáját valamely vegy-kísérleti állomással.

Igen ajánlatos lesz a szerződésben szigorúan körvonalozni, hogy a termelt répát direkt a répában foglalt cukortartalom szerint adja el, — mit én részemről úgy a gyáros, valamint a gazda érdekében a leghelyesebbnek tartok — vagy pedig a *tisztasági hányados és Stammer-féle értékszám* szerint.

Ha Stammer-féle értékszám szerint történik a meghatározás, úgy az nem a répa polározás, hanem a répalé-polározás és a lé szárazanyagának meghatározási értéke szerint eszközöltessék.

Nagyon sok bajtól szabadulunk meg, ha a répamintákat a gyáros és a termelő megbízottjai együttesen választják ki.

Lehetőleg három egyenlő minta választassék és minden minta 10—12 drb. répából álljon. Egyik mintát a gyárosnak, egyet a control állomásnak, egyet pedig azon esetre tartunk fel, ha netalán a két elemzés között nagyobb differenciák állanak elő és még egy meghatározás válik szükségessé.

A répamintákat széna közé ládába, — ne zsákba — csomagoljuk és gyorsárúként esetleg expedite küldjük rendeltetési helyére.

A visszamaradt III-ik mintát ily módon becsomagolva, hűvös helyen tartsuk, így eláll 7—8 napig is anélkül, hogy megfonnyadna.

(Vége.)

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

XIII.

Tormay: Ha meg méltóztatnak engedni, röviden sort veszek a kérdéseken. Az első, ami hangoztatva lett, az ipar, mely nem szakmám s nem szólok hozzá. A többi figyelembe veendő kérdések között elsőnek tartom, *hogy ez ország részben a fehér marhára fordítottassék gond. Én számos éven keresztül fáradtam és fáradok, hogy ennek a jellegnek a területet megmentsem. Ó exellenciája mindent el fog követni, hogy ez irányban az igények kielégítést nyerjenek. Amint szükségesnek látom, hogy a fehér marhának nagy terület jelöltessék ki, épp úgy szükségesnek látom, hogy a hol ez a jelleg nem alkalmas, ott a tenyésztése megakadályoztassék. Második dolog, hogy tejljen az állat. Mindenesetre erre súly fektetünk s a jól tejlő állatok kikerestetnek s éppen az alkalmas vidékeknek adatkak ki. Ezek az első teendőik. A mondottak miatt pártolom amaz eszmét, hogy szövetkezzenek a gazdák, létesítsenek vidéki állattenyésztési szövetkezeteket, melyek a célt helyesen fogják elősegíteni.*

Másik kérdés a juhászat. Hogy ez mennyire fontos, azt mutatja Krassó Szörény példája. Ott semmi kezdetből, a miniszter támogatása folytán annyira fellendült a juh-tenyésztés, hogy valósággal virágozik. S honnan kennek kosokat? Az erdélyi részekből. A cigája juhok megbecsülhetetlenek. A harmadik a sertés-tenyésztés. Itt határt vonok a nyáj és a házi sertés között. Az első a gazdának való, a második a kis embernek, a ki a maga ebédjével megfőzi a disznót is és észre sem veszi a tartás kiadásait.

Hogy a gyümölcsössel mit lehet jó talajon csinálni, azt fényesen mutatja Kecskemét. Ott kataszteri holdját szívesen adták husz forintért, most ötszáz forintra is meg. De hát honnan tudják, hogy itt Betegh Sándornak gyümölcse van? Van itt börze, kereskedés, a hol jegyzések történjenek? Honnan tudják, hogy itt van gyümölcs? Hisz pálinkának csömöszölik össze a csodaszép szilvát. Aszalót kell vinni a

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kérezősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

szilvatermő helyekre és értékesíteni a gyümölcsöt minden módon. Ha a gyümölcsstermelést felkaroljuk, az erre való törekvéseket támogadjuk, már ezek által idetereljük a vevőt mint ahogy az Máramarosban történt.

Elő kellene készíteni az ügyet, úgy, hogy mikor eljönne az idő, hogy a bortermelő elesik szőlője jövedelmétől, ez a jövedelem már pótolva legyen.

Minden irányban történtek már intézkedések. Neki indulunk munkálkodni s támadjuk az ellenséget: a pénztelenséget. Adja Isten, hogy a támadás sikerüljön. A munkánál, mint munkatársainkra, biztosan lehet számítani azon urakra, kikre a haza szeretetében számítani lehet.

Br. Jósika Gábor: A minket érdeklő tárgyak ez értekezleten nagyjában elő voltak adva. A miniszteri leiratból örömmel láttam, hogy a gazdasági egyesület felterjesztésének főbb pontjait helyesli, azonban egyes dolgokban visszaújsítja a teendőket reánk, amit szívesen is magunkra vállalunk.

De ezek közül kérjük, hogy törvény által rendezze a miniszter, hogy tisztavérű erdélyi szarvasmarha tenyésztessék. Utalok e tekintetben a megyei állattenyésztési szabályrendeletekre, melyek kívánni valót hagynak fenn. Engedje meg Nagyméltóságod azt az észrevételt, hogy a hány megye van, annyi az ily szabályrendelet. Törvény útján kellene rendezni, hogy minő bikák alkalmaztassanak a községekben.

A másik az, hogy azzal vádolják az Erdélyi Gazdasági Egyesületet, hogy a nem erdélyi szarvasmarhát agyon akarja ütni. De e tekintetben magam is egyoldalú vagyok. Egyoldalú vagyok azért, mert arra a meggyőződésre jutottam, hogy jobbat kell proponálni, hogy keveset elérhessünk. Vannak megengedem, kicsi vidékek, ahol a nyugoti marha tenyésztése előnyös, de én azt veszem tekintetbe, hogy e kis körnek a határát megszabni nem lehet. Ezért kérjük, hogy kizárólag a mi országgrészünkre a hazai fehér szarvasmarhát méltóztassék előnyben részesíteni, hozzáadva természetesen azt, hogy aki külföldit kíván, annak a kívánságát nem lehet megtagadni.

Tormay: Ami a szabályrendeleteket illeti, azokra nézve igazat adok a felszólalásnak. Éppen én néztem a szabályrendeleteket át s tapasztaltam, hogy szomszédos megyékéi egészen különbözök és sokszor egyike a másiknak kárt tehet. De küldtünk is már szabályrendelet mintákat a megyéknek, melyek által bizonyos egyöntetűség lesz elérhető.

Ami a tarka marhát illeti, ilyen Erdélyben hál' Istennek kevés van. A hol jól fizet, mint például Zám környékén, ott nem volna célszerű a tenyésztést elfojtani, éppen a magyar marha érdekében. Szabad azokra a helyekre magyar marhát is adni mindenüvé, de ennél többet szabad országban nem tehetünk.

Sigmond Dezső: Tisztelt értekezlet! Eltekintve azoktól a mik elmondattak, ismétlen indítványozom, hogy bizassék meg az erdélyi gazdasági egyesület azzal, hogy egy gyümölcsértékesítő egyesület alakítson Kolozsvár központtal. Mert úgy látszik, gyümölcsöt tudunk termelni, csak az a baj, hogy nem tudunk kereskedők lenni. Szükséges, hogy gondoskodjunk egy közvetítő közegről, mely a mi kitűnő gyümölcsünket értékesíteni tudja. Tudok egy példát, mikor a bérlő földjének a haszonbérét ama gyümölcsfák terméséből fizette, melyek a földet körülvevették. Ha egy narancsot három krajcárért kapunk, míg egy jó körtéért tíz krajcárt fizetünk, akkor ez bizonyosan értékes. A gyümölcs értékesítő szövetkezet számolna

az előnyökkel, megteremtene az összeköttetéseket s azért fontos.

Szabó József: Tisztelt értekezlet! Az előrehaladott idő indokolni fogja, hogy az eddigi tanácskozások eredményét a gazdasági egyesülethez való áttétel végett, összegezve a következőkben elmondhassam:

1. A szarvasmarha-tenyésztést illetően a Királyhágón innen való fehér fajtájú marhák összesítése, tenyésztése és egyöntetű szabályrendelet alkotása;

2. a juhászatban a cigája fajtának és a tejelő juh fajtának fejlesztése, melyet a miniszterium a kolozsi gazdasági teleppel elősegít;

3. a sertés-tenyésztésben módot és helyet keresni, hogy a hússertésnek tenyésztése előmozdittassék;

4. a gyümölcsstermelés szempontjából a törzskönyv, — a községekben a faiskoláknak rendeleti úton való tényleges létesítése s az értékesítést illetően Kolozsvár központtal szövetkezet létesítése, melynek szabálytervezete mielőbb bemutatattatik;

5. a vasúti tarifa-kérdésében fennálló nehézségeket összegezve, a földmivelésügyi miniszter útján a kereskedelmi miniszterhez fölterjesztést intézni;

6. a dohánytermelésre nézve a kisebb területi engedély nyérése;

7. a lóher kezelésére és tisztázására közraktárt felállítani.

E pontok legyenek a mai gyűlés eredményei, melyeket aztán szakszerűen és részletesen lehet tárgyalni.

Tormay: E pontokat még egygyel óhajtánám kiegészíteni, a következővel:

8. Tárgyalassanak azon mezőgazdasági iparok is, melyek mezőgazdasági tekintetben itt alkalmazhatók.

Ezután gróf Bethlen András miniszter az értekezletet a következő beszéddel zárta be:

Tisztelt uraim! Igen köszönöm, hogy alkalmat adtak arra, hogy közvetlen érintkezés útján, direkt impressziókat szerezzek arról, hogy melyek itt a fontos érdekek. Tudom, hogy csupán idő kérdése volt az, hogy e gyűlés lefolyása formászerűleg nem volt olyan, mint egy hosszasan, szakosztályok, tanácskozmányok által előkészített gyűlés szokott lenni. Ez azonban csak forma, de én a mai értekezletből levonom a következtetéseket.

Fontos következtetés a mit kivonok, az, hogy ez alkalommal a tagosítási kérdés nem jött szóba. Ebből azt következtetem, hogy a mi e kérdésben ez ideig történt, megnyugvást szűlt.

Őnök uraim a kormány célzataira nézve azt a megnyugvást szerezhették a miniszterium hivatott tényezőjének felvilágosításából, hogy az a nézet, hogy Erdélyben a szarvasmarhatenyésztésnek kell támogatást adni. Azt hiszem, felesleges, hogy biztosítékot nyújtsak arra nézve, hogy mennyire szívesen hordom a felmerült kérdések megoldását, de még azt is mondhatom, hogy bármely célszerű eszme, hasznos kezdeményezés jöjjön akár az egyesület, akár egyes tagok részéről, a legnagyobb figyelemben részesítetük s a legnagyobb igyekezettel töreksem megvalósítására.

Szabó József az értekezlet nevében köszöni a miniszternek, hogy alkalmat nyújtott az erdélyrészi gazdaközönségnek kívánságai elmondására s meghallgatta az érdekeit. Ezen köszönettel az értekezletet bezártnak nyilvánítja.

(Folytatjuk.)

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Hivatkozással mult évi dec. 1-i ülésünkből 373. I. 129.—903. szám alatt a *székelykiállítás* ügyében megküldött tervezetünkre és felkérésünkre, tisztelettel tudatjuk, hogy az akkor jelzett

előértekezlet

idejét

1904. évi február hó 2-án

d. e. 10 órára

(Erdélyi Gazd. Egyesület ülésterme, Kolozsvár, Petőfi-u. 7. sz. I. em.) tűztük ki, mely időre az összes kiküldött képviselőket és érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

Kolozsvár, 1904. január hó 14-iki ülésből:

Hazaftias tisztelettel

az Erdélyi Gazdasági Egyesület Elnöksége.

*

Az előértekezlet elé a következő kérdések terjesztetnek:

1. Milyen céllal, mely tárgyak felölelésével és minő arányokban rendeztessék a kiállítás?

2. Mikor, mely évre és időpontra irányoztassék elő a megnyitás?

3. Hol, mely városban tartassék meg?

4. Kik és mily beosztással rendezzék?

5. Mily intézkedések teendők az eszmének felszinen tartására mostantól a kivétel megállapítandó idejéig?

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, minden hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felirható. A hirdetés megrendelés számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Tejkisérleti állomás Magyaróváron.

A földmivelésügyi miniszter hivatalosan közölt rendeletében szabályozza a Magyaróvárórott létesített m. kir. *tejkisérleti állomás* szervezetét és hatáskörét. Az állomás feladata:

A tejjgazdaság körébe vágó bakteriologiai kérdések megoldása. Tej-, vaj-, sajtvizsgálatok végzése tudományos irányban, úgyszintén gyakorlati tanácsok adása baktériumok által okozott tej-, vaj-, sajt hibák és bajok esetén. A tej rendellenes, pl. vörös, kék színe, keserű íze, sajt hibás érésének előfordulásakor. A tejjgazdaságok, tejszövetkezetek részére a vajkészítésénél szükséges tiszta kulturák előállítása és rendelkezésükre bocsátása. A tejjgazdaság körébe vágó kémiai kérdések tanulmányozása és megoldása, különösen zsirvizsgálatok teljesítése, az ennek alapján teljesítendő hasznosítás szerinti tenyész kiválasztás előmozdítására, tejelő versenyek megtarthatására, a tej zsirtartalom szerinti fizethetőségére. Tejjgazdasági eszközök és gépek kipróbálása, megismertetése, a jónak bizonyultak terjesz-

SÁRGA KRISTÓF

fehérmű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. sz.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérművek és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivételű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kéz- lők- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérművek pontos elkészítését, kitűnő szabás

Valódi késmárki londamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.

Szőnyegeg minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagnszőnyegeg továbbá valódi **Linoleum** minden szélesség és nagyságban.

Hazai pokróczok, utazó- és gyapju-takarók a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (rolettk) minden nagyságban kaphatók!

és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítottak.

1008.

tése. Tejgazdaságok, tejszövetkezetek üzemének ellenőrzése és hibák előfordulása esetén gyakorlati tanácsok adása. Az állomást hatóságok, egyesületek, tejszövetkezetek és magánosok vehetik igénybe.

A vizsgálatok céljaira beküldendő anyagokat (tej, vaj, stb.) gondosan csomagolva, az anyag származási helyének, a beküldő nevének, lakóhelyének pontos közlése mellett kell az állomásra küldeni. A csomagok, ha csak a beküldés nem az állomás felkérésére történik, valamint az írásbeli megkeresések mindig bementesen adandók fel az állomás címére. Az állomás a hozzá intézett szakkérdésekben utbaigazításokat díjmentesen ad. A beküldött anyagok és tárgyak, nevezetesen tej és tejtermékek vizsgálatát, ha azok vizsgálata közérdekből megokolt, díjmentesen teljesíti. A közérdekből nem indokolt vizsgálatokat a tejkisérleti állomás a mezőgazdasági vegykisérleti állomásoknál érvényben levő díjjegyzékben feltüntetett díjak mellett végzi.

— **Tenyészbaromfi-tojások csere útján.** Illetékes helyről vesszük az értesítést, hogy a földmivelési kormány egyes magántenyésztőknek sem baromfitörzseket, sem pedig egyes állatokat sem ingyen, sem cserébe nem ad, vagy oszt ki. Ezelőtt 6–7 évvel egyes tenyésztőknek nemes baromfitörzseket adtak ki oly feltétellel, hogy az azoktól nyert szaporulatból egy év múlva ugyancsak egy tisztavérű törzset köteles lesz az illető visszaszolgáltatni, de ez az eljárás a gyakorlatban nem volt ily módon keresztülvihető, hogy a kiosztott anyag után a megfelelő eredmények is láthatók lettek volna. Most himnemű nemes baromfiakat és nemes baromfi tenyésztőjásokat osztanak ki. A himnemű baromfiak cserekiosztása csak akkor lesz engedélyezve, ha ezt a kedvezményt az illető község baromfitenyésztői egyetemlegesen kérelmezik. Hazánkban van egy fő és 6 fiók baromfitelep. A főtelep Gödöllőn van. A 6 fiók-baromfitelep el van helyezve: a kassa, a debreceni, a kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézeteknél, továbbá a rimaszombati, a pápai és a szentimrei kir földmivésiskoláknál. Ezen baromfitelepek vezetőségeihez kell irni a csere baromfitojások előjegyzése végett. E helyeken jelentkezés sorrendjében előjegyzik a kérelmezőket és a tenyészidő beálltával a fölös számú tenyésztőjásokat megküldik a bejelentett pontos címre. Mivel a tenyésztőjásoknak a postán való küldése még a leggondosabb csomagolás mellett is árt, a cseretojások kiadásának kedvezményében első sorban azok részesülnek, akik személyesen jelentkeznek a telep vezetőségénél. A hét telepről évente sok ezer tenyésztőjást adnak ki.

— **Állami fedező-mének szétosztása.** A hivatalos lap közli, hogy az állami méntelepekben elhelyezett ménnek az egyes fedeztetési állomások részére a következő sorrendben és napokon fognak szétosztani, u. m.: Február 11-én Sepsiszentgyörgyön, 13-án Homoródon, 15-én Désen.

— **Hároméves csikók bevásárlása csikótelepek számára.** Az »Országos vásári értesítő« közleménye szerint a cs. és kir. közös hadügyminisztérium úgy látszik teljesíteni kívánja a gazdaközönség azon régi kívánságát, hogy az állandó loávató-bizottságok, a közvetítők lehető kizárásával, közvetlenül a tenyésztőktől vásá-

rolják össze a 3 éves csikókat a csikótelepek számára. A miskolci 7-ik számú loávató-bizottság erre nézve a következő eljárást tervezi: Felkéri a tenyésztőket, jelentsék be írásban azon csikókat, amelyek a jövő év tavaszán a harmadik évet betöltik. Ezen bejelentések alapján a bizottság megállapítja útitervét, odaérkezését írásban jókor tudatja, április vége felé, május és június hónapokban pedig helyben (a ménesben) átveszi a csikókat, készpénzben kifizeti a vételért. Kisebb privátménesek és azon községek számára, ahol a kisebb gazdánál is akad csikótelepbe való loányag, a lótenyész elnökök vagy a gazdasági egyletek ajánlata alapján centrális gyülekező helyek fognak megállapítani, a hol a bejelentett és előállítandó 3 éves csikókat megsejmelik. A csikótelepek számára következő minőség szükséges: a) Minimális mérték 157 centiméter. b) Általánosan elfogadott elvek szerint hátsó lónál kívánatos termet, jó vér, korrekt járás. c) Kilátás arra, hogy az illető csikóból egy év letele alatt ülteti, illetőleg kitünő altiszt ló váljék. A vételár 500 és 650 K. közt váltakozik a csikó minősége, fejlettsége és magassága szerint, de kitünő minőségénél fizet a bizottság kivételesen magasabb árt is.

— **Jelzáloghitel a Székelyföldön.** A székelyföldi kirendeltség tárgyalást kezdett a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetével, hogy ez az intézet külön irodát nyisson Marosvásárhelyen a székelyföldi terhes kiskölcönőknek jelzálogos kölcsönökre való konvertálására. A tárgyalások eredményre vezettek. Az iroda megnyitott a napokban megkezdte működését. Az iroda az összes teendőket a feleknek elkészíti, ami sok kiadástól kiméli meg a kisembert. A konverzió már 300 koronára is igénybe vehető; így nagyon sok eladósodott székely fogja drága hitelét olcsó kamatozású törlesztéses kölcsönre átkonvertálni. Az iroda létesítésével a székelység egyik régi vágya ment teljesebbé.

— **A székelyföldi munkásközvetítés.** A földmivelésügyi minisztériumban a napokban értekezlet volt a székelyföldi munkásközvetítés tárgyában. Elhatározták, hogy ezt az ügyet is a székely akció körébe vonják s kivitelét a marosvásárhelyi székelyföldi miniszteri kirendeltségre bízzák, melynek kebelében külön az ipari és kereskedelmi és külön a mezőgazdasági munkások elhelyezésére munkásközvetítő osztályt alakítanak.

— **Gazdasági előadások Kolozsvármegyében.** Az E. G. E. által rendezett gazdasági előadások a múlt héten kezdődtek meg s a folyó hó 14-én Nagy-Sármáson; 17-én Ketesden, Magyar-Bikáson, Kalota-Szt.-Királyon, Damoson, Válaszúton és Kidén tartott előadások mindegyike 100–120 főnyi gazdaközönség élénk érdeklődése mellett tartatott meg.

A januárius 24 tartandó előadások programja a következő:

Kolozsvárt: Jakab László állategészségügyi helyettes felügyelő: az állategészségügyről. *Szentgyörgyi Lajos* áll. isk. igazgató: a gyümölcsészet köréből.

Bácsban: Raab Kálmán gazd. tanint. in-

téző: a legelők és rétek kezeléséről, *Varga Kálmán* gazd. tanint. tanár: az étkezési tengeri és burgonyatermésről tekintettel a kolozsvári piacra.

Szucsákon: ugyanezen előadók: a kisgazda vetésforgóiról és a növendékmarha tartásáról.

Január 28-án *Nagy-Sármáson:* *Éber Ernő* E. G. E. s-titkár: a falusi gabonaraktráról, *Barna Balázs* gazd. tanint. a s. tanár: a gyümölcsfák és szőlők betegségeiről.

— **Az E. G. E. háziipari tanfolyamai.** Azon háziipari tanfolyamok közül, melyeket az E. G. E. a földmivelésügyi miniszter támogatásával rendezett, a ketesdi kerekasztalfolyam f. hó 17-én, a kalota-szt.-királyi kosárfonó tanfolyam f. hó 20-án hat heti tanítási idő után befejeztettek. A tanfolyamokon a résztvevők mind jól elsajátították a tanított iparágat. A negyedik tanfolyam folyó hó 24-én fog megnyitni *Györgyfalván*, ahol már is nagy érdeklődéssel és várakozással néznek a kosárfonó tanfolyam elébe.

— **A kolozsvári gazdasági előadások.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet f. hó 17-én délután népszerű gazdasági előadást rendezett a Kolozsvári Gazdasági Egylettel karöltve a magyar-utcai ref. népiskola nagytermében. Ez az előadás kezdete volt egy sorozatnak, mely négy vasárnapra van tervezve. Az első alkalommal *I. Irsay József* és dr. *Szentkirályi Ákos* tartottak igen tanulságos előadásokat. Jóleső meglepetéssel láttuk ez alkalommal, hogy földész-gazdáink teljes számban jelentek meg s olyan érdeklődést mutattak a két egylet akciója iránt, amilyent eddig nem tapasztalhattunk.

Az előadás kezdete előtt a református földész-dalárda *Tóth Tamás* vezetése mellett elénekelt a Himnusz, mely után a két előadó tartotta meg előadását, mindvégig lekötve a hallgatóság figyelmét. Előadás után újra a dalárda lépett elő és elénekelt *Petőfi »Nemzeti dal«*-át.

A kezdeményezés iránt érdeklődő szakemberek és hivatalosok közül jelen voltak még az előadókon kívül: *Páljános Zsigmond*, *Jakab László*, dr. *Nyerges Zsigmond*, *Csérer Lajos*, *Surányi Samu* és *Tokaji László*.

A földészek *Z. Szabó Mihály*, *Kilin József* v. képviselők, *Tárkányi Ferenc*, *Diószegi Ferenc*, *Berki József*, *Balázs József*, *Szilágyi István*, *Hatházi András* és *Szalma István* vezetése alatt mintegy kétszázan.

— **Gazdasági háziipari tanfolyamok.** Január hóban az országban közel 350 mezőgazdasági házi ipari tanfolyam nyílt meg, valamennyi a földmivelésügyi minisztérium támogatásával. A tanfolyamok célja megtanítani a földmivelő osztály olyan iparcikkeket készítésére, melyekkel otthon a téli hónapokban tisztes keresetre tehetnek szert.

A tanfolyamokon közel 15.000 ember vesz részt, kik kosár- és seprükötéssel, szalma-, gyékény és sástonással, farago munkával, méhkas, gyümölcsomagoló-ladák, gazdasági és kerti eszközök készítésével foglalkoznak. A háziipari tanfolyamokat a gazdaközönségünk meleg érdeklődésébe ajánljuk, egyrészt, hogy ezeket megsejmelve, azok helyes irányban való működését

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen téglyacélekefejt.

Páncélacél-kormánylemezt.

Magasított azél-ekfejt.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámoralkból.

1238

Rövidített levél cím: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőny cím: „Agraria” Budapest,

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resicza mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

ellenőrizték, másrészt, hogy kosár s másnemű szükségleteiket a tanfolyamokon szerezzék be, s így mozdítsák elő a munkásnép jólétét.

Az egyes vidékek szerint gazdasági és háziipari tanfolyamok Erdélyben következő vármegyékben és helyeken tartanak.

Háziipari tanfolyamok.

Alsófehér vármegyében: Vajasd, Felenyed és Alvinc községekben.

Brassó vármegyében: Veresmart, Hóltóvénny, Zajzon, Földvár, Szászmagyaros, Volkány, Hóltóvénny, Csernáfalva és Tatrang községekben.

Háromszék vármegyében: Bita és Sárfalva községekben.

Kis-Küküllő vármegyében: Zsidve, Zagor, Dicső-Szt-Márton, Hosszuaszó és Radnóth községekben.

Kolozsvármegyében: Ketesd, M.-Bikal, K.-Szt. Király, Györgyfalva Válaszut, Nagy-Petri, Türe községekben.

Maros-Torda vármegyében: Somosd községben.

Nagy-Küküllő vármegyében: Szentágota, Nagy-Szent László, Zsiberk, Paratély, Margonda, Mártonhegy, Tóbiás, és Szászkeresztur községekben.

Szeben vármegyében: Szelindek, Kereszténysziget, Péterfalva, és Nagyszeben községekben.

Szolnok Doboka vármegyében: Magyar Déce, Arpástó, Szurdok és Veresegyháza községekben.

Udvarhely vármegyében: Szentmihály és Szentkirály községekben.

Munkásmenhelyek a Felső-Maros mentén. Tallián Béla földmívelésügyi miniszter a székelyföldi kirendeltség előterjesztésére elvben hozzájárult ahhoz, hogy a székely erdei munkások számára a Felső-Maros mentén munkásmenhelyek létesíttessenek. A munkásmenhelyek építésére az érdekeltekkel tárgyalás indult és a miniszter intenciója, hogy ezek a menhelyek lehető gazdaságosan épüljenek, hogy minél több álljon a munkások számára, kik a menhelyek hiányát már régen synyelték és már a szándékot is örömmel fogadják.

A műtrágyázás tanácsa. A műtrágyázás gyakorlati fontosságának megismeretetésére egy budapesti cég elhatározta, hogy az egész országra kiterjedőleg külön e célra szakkközöveget szervez, aki a vidéki gazdasági és külön előadások keretében is a műtrágyázás hasznáról felolvasásokat tart, az ország különböző részeiben a kulturnövények műtrágyázásával kísérletezéseket tartat s a műtrágyázás gyakorlati kivitelére tanácsokkal. tervekkel szolgál. Ezeknek ellátásával Ágh Endre gazdasági író bizatott meg, a ki bármely, a műtrágyázást érdeklő kérdésre készséggel ad felvilágosítást, tart előadásokat. (Cime: VI. k. Teréz-körút 3.)

Uj árjegyzék. Fuchs & Schlichter első magyar tejjgazdasági gép- és eszközgyár új árjegyzéket adott ki tejjgazdasági gépekről és eszközökről. A gondosan és szakszerűen összeállított szép árjegyzéket melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Szt.-Anna Malátakészítő-vállalat.
Kis-Velence.

Malátacakes minden egyéb liszt hozzáadása nélkül tiszta malátából készült tea- és erőtáp-sütemény.

Malátalikör tiszta malátá-kivonatból készült erősítő és ádító likör. — A likörök királya.

Malátakeserű tiszta malátából, malátá-kivonatból és a leghatásosabb gyógynövényekből készült páratlan hatású gyomorerosító és étvágygerjesztő.

Malátabrandy tiszta malátából készült erős férfital. Kitűnő élénkítő és frissítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen minden túleröltetés után.

Malátarum valódi jamaikai rummal és tiszta malátával van készítve. Teához a legjobb rum.

Malátakivonat-czukorka tiszta malátá-kivonattal készült s leghatásosabb szer köhögés, rekedtség és hurutos bánalom ellen. 1247

Számos elismerés orvostanároktól, orvosoktól és magánfelektől.

Az 1903. évben Londonban a kristálypalotában rendezett nemzetközi ételmiszterkiállításán az első díjjal **GRAND PRIX** lettek kiüntetve.

Kaphatók Kolozsváron Burger Frigyes, Hirschfeld Sándor, Könya Sándor utóda, Adi László, Zsilinszky Antal, Benke Dezső, ifj. Gráf Lőrincz, Marusán Bogdán, Gyulai Jenő cégekknél és a többi elsőrendű fűszer- és csemegeüzletben.

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os
Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 495 százaléknál, nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel. 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az **Erdélyi Gazdasági Egylet** bizalmi férfiai adnak véleményt. (1001.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségmentes kővetvények

A Nagyszebeni Földhitelintézet
törlesztéses jelzálogkölcsönöket ad
2000 K.-tól kezdő összegekben,
mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamattal és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendő a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő: 1248

A. 1. 10 évi törlesztésre félévenként K. 65.04 f.
2. 20 " " " " " " K. 41.75 f.
3. 30 " " " " " " K. 34.79 f.
legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.

B. 1. 15 évi törlesztésre félévenként K. 48.52 f.
2. 25 " " " " " " K. 36.57 f.
3. 35 " " " " " " K. 32.05 f.
legkisebb kölcsön 5000 korona.

C. 1. 30 évi törlesztésre félévenként K. 32.92 f.
2. 40 1/2 évi " " " " " " K. 29.69 f.
3. 50 évi " " " " " " K. 28.22 f.
legkisebb kölcsön 10.000 korona.

D. 1. 50 évi törlesztésre félévenként K. 23.11 f.
legkisebb kölcsön 30.000 korona.

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsönfolyamodványok az alulírottához benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad:

Erdélyi erdő-faanyag és bányaujnyökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZÁLEK KAMATOT AD.**

Keresek nagy tűzszekrényes üstöt, ajánlatot kér megvételre kevésbé Elekes Árpád, Használt takarmány-fülesztőt vagy egész rasztos.

Mótor-benzint
minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmassat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyarából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárás illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:
Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
Segédszerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Molnár István
szab. kazalvágója.
Ára darabonként 10 korona.

Ezen kitűnő anyagból készült **kazalvágó**, mely az ily hasonló czélú eszközöket messze felülmúlja könnyű kezelhetőség és nagy munkaképesség által. A hazai gazdasági tanintézetek, valamint több nagyobb s kisebb mezőgazdaság által be lett szerezve, általuk dicsőre elismeréssel, jelenben a legjobbnak ítéltetett.

Megrendelhető:
MOLNÁR ISTVÁN tulajdonosnál
Maros-Vásárhely, II. Gát-utca 10.
és
A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
Budapest, V., Alkotmány-u. 31.
A 10 korona előleges beküldése mellett portómentesen küldöm.
1279.

Dénes B. Budapest, VI., Váci-körút 61.
BRAUNER és KLAŠEK utóda PLEWA E. mérnök
cs. és kir. szab. gép- és motorgyáranak magyarországi vezérképviselete és raktára.

Legújabb rendszerű **BENZIN-, GÁZ-, PETROLIN- és GŐZ-MOTOROK** 2—100 HP. Benzín- és Petrolin-lokomobilok 2—20 HP.

Ugyanezen motorok szívógáz-berendezéssel ellátva az üzemköltséget lényegesen és óránként 2—3 fillérrel lecsökkentik. — Olcsó áruk és kedvező fizetési feltételek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1249. II.

— Szolid vidéki képviselők alkalmaztatnak. —

Gazdák Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900

Biztosítási alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K
Alapítványok	1268.120— .
Tartalékok	190.400.30 .
Összesen 1,858.520.30 K	
Első évi felesleg 90.349— K	

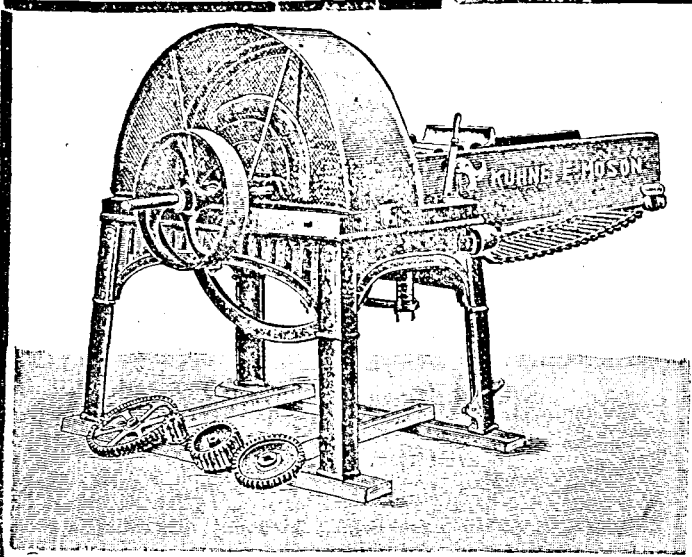
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta c.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013 az igazgatóság.

SZECSKAVÁGÓ- és RÉPAVÁGÓ-GÉPEK

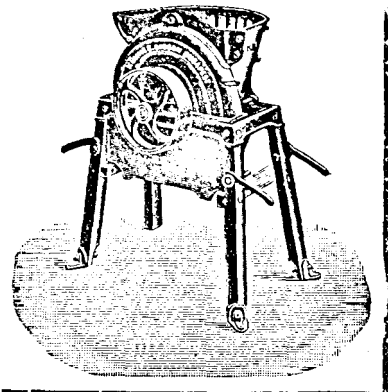
kézi- és erőműhajtásra,

Burgonyamosó- és osztályozó-gépek,
Casali-féle szabadalmazott erőhajtású, valamint egyes
és kettős tengeri morzsolók kézi hajtásra,

„Rapid“-darálók Takarmányfülesztők,

Teljes takarmánykamara felszerelések,

melyek sok évi tapasztalatok alapján, a helyi viszonyokhoz mér-
ten díjmentesen szervezetnek, legjobb szerkezetben és gondos
kivitelen szállítanak 1099

KÜHNE E. hazánk legrégebbi **MOSONBAN**
gazdasági gépgyára által
Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a sz.**

Beocsini Cémentgyári Unió

Redlich, Ohrenstein és Spitzer.

Az 1896. évi ezredéves orsz. kiállítás
egyedüli diszoklevél cémentgyártásért
és számos más kiállításon első díjak.

Gyárak:	Iroda:
BEOCSINBAN	BUDAPEST,
Szerémszög	V. kerület,
Pétervárad mellett.	Alkotmány-utca 10.

ÉVI GYÁRTÁSI KÉPESSÉG:

800.000 mm. portlandcément, 800.000 mm. románcément.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a
keleti dunatartományokban a legnagyobb
és legkényesebb építkezéseknél kitűnő si-
kerrel kipróbált gyártmányait, akármely
— vasuti vagy hajóállomásra szállítva: —

Gyorsan vagy lassan kötő román-cémentet és
mesterséges portland cémentet, valamint hom-
lokzat-diszítésnek és öntvényeknek nagyon al-
kalmassal cémentet, szép és egyenletes színben.

JÓTÁLLÁS:

A normalinaknál 50%-al nagyobb húzási és nyomási szilárdságért.

Egyenlő súlyú zsákok és hordók.

1022.

Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint

Országos Hirdetési Kalauz.

A kisbirtokosok által

sajátkezüleg, a legnagyobb gondtal, angolnyelven és rafias eljárással készített
kitűnő minőségű vagyoniilag szavatolt fajtiszta, I-ső rendű miniszteri szokvány-
rendeletnek minden tekintetben megfelelő

szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas!

csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztnak, a legjobbak-
nak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak!

Minden nagyhangon hirdető, gyárilag fülesztett, reklamizott előhajtásos oltást
messze felülmúlnak!

Chasselás, muskotály és más legkiválóbb csemegefajokból összeválogatott I-ső
rendű **lugasgyűjtemény ára:**

(melyeknek megeredéseért és jóságáért felelőség vállaltatik)

1. kis összeállítás 15 darab 5 kor. — 2. nagy összeállítás 30 drb 10 kor.

a) Borfajok:

Amerikai ripária portális alanyon ol-
tott gyökeres fás és zöldolványok ára
tavaszi szállításra:

Ezer drb.	200 kor.
Száz drb.	22
Tíz drb.	2 „ 50 fill.

b) Csemegefajok:

Árak tavaszi szállításra értendők:

Ezer drb.	220—240 kor.
Száz drb.	25—30 „
Tíz drb.	3—5 „

Hazai szőlőfajok: — Filloxeramentes:

Szőlőkirály (Delaware)

A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai directtermő, mely-
nek 25—26°-os cukor és szokatlanul nagy szeszartalmu bora igen jó, hasonló
a szomorodni mászláshoz és madérához Silányabb kerti vagy homoki borok fel-
javítására. Gyengébb évbeli termések házasítására nem lehet eléggé ajánlani. A
delaware francia szigetről 17 évvel ezelőtt, közvetlenül az érmellékre portált.
ezen peronosporának ellent álló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb
és legerősebb bort s méltán nevezhetjük a **borok királyának**. A jövő szőlőszet kin-
cse. Mindenütt meg-
terem egy a homokon, mint a kötött agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos
talajokban. Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkívül
(tartós. szívós zöldhajtása 1—20 hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felho-
zott előnyeinek fogva, megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákban, kerítések és
házaink fala mellett s minden egyébre nem használható helyeken, mint

szőlőlugas tenyésztessék,

100 drbból álló lugas-gyűjtemény oszogatva és postára feladva csak 10 korona.

Borkirály!

Mintabor 2 korona.

(Delaware!)

Ripária portális telepek!

Nagymennyiségű ripária eladás!

Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok! palaczkokban úgy, mint hordók-
ban, kicsinyben és nagyban a legjutányosabban beszerezhető s kívánatra vá-
laszbélyeg ellenében bővebb felvilágosítást vagy 1 korona utánvétel mellett.
minta bort küld: 1284

Az Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szakközlöny, mint Országos
Hirdetési Kalauz, Székelyhid. (Biharmegye.)

MUBERT J. B.

Gs. és kir. udvari szállító

pezsgőbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.

Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban.

1069.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra (felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.)

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Különlétek.

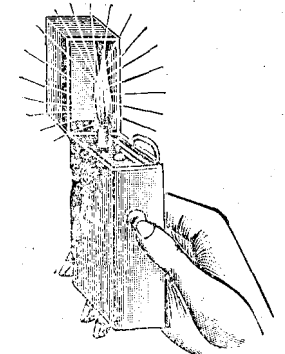
Szolnok-Dobokamegye Oláh Lapos községében 75 szekér széna, 6 szekér sarju eladó. Értekezhetni Elekes Árpádnál, tisztartó Harasztos, Tordavármegyé. 1280

UJ! UJ!
„Tip” Tűszerszám.

A „Tip” tűszerszám finoman, nikkelezett a jelenkor legelméletesebb találmánya

Egy nyomás elegendő és az embernek rögtön van egy jól világító lángja,

mely akár cigarettá gyújtásra, akár zseblámpára — kitűnő szolgálatot tesz.

Évig tartó használhatóság garantírozva.

Ára: 1 drb. csak 1 frt.
» 3 » » 2 frt 85 kr.
Az ár előrebeküldése esetén bérmentve küldetik, különben utánvételt. 1255 II.

Egyedüli szétküldés:
Heinrich Kertész,
Wien,
I., Fleischmarkt 18—962

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére ajánljuk **Bauer B. Gyula** céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

Váltóbuza vetőmag eladó.

Kitűnő minőségű, bő termésű, rozsdának, megdülésnek az őszi búzáknál sokkal ellenállóbb
Ára q-ként 17 kor.
Ozv. gróf **Pejachevich Arthurné** mező-őri uradalmában

Posta: **Kolozs.**
Vasút: **Virágosvölgy.**
1244

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma,

u. p. Koncza.

ajánl, míg a készlet tart, Konczán 100 kg.-ként az alábbi ár előzetes beküldésével szemben; nemesített minőségben:

Államilag ólomzárolt:
Lóheremag I. 160 kor
Lóheremag II. 140 kor.
Francia perje 110 kor.
csomós ebir 110 kor.

Fűmagvak.

Cserháti tanártól meghonosított

óvári tak.-répamag

70 kor.,

melyet a magyaróvári szarvasmarhateny-egylet parasztagjai 3 év óta 600 holdon felüli területen termelnek drassói magból bőtermőség és eltarthatóságért. Koránérő, fehér, hl.-ként 50 kg. súlyu k.-holdanként 10 év óta 9—15 mm. termett:

duppai zab 16 kor.

lóbab 16

pernai lenmag 30

székely tengeri,

korai 18

királyné tengeri,

legbővebben termő 14

1902. Budapesten 2 első díj; 1903. szeptember Kolozsvárt

gulyabeli tehénkért és 3 éves bikákért

2 első díj.

Ezen gyorsan fejlődő, edzett hatalmas csontozatu 2—3 éves

magyar bikákból

állandó készlet, árak 500—1500 korona. 1253

Előjegyezhetni:

1903. első díjat nyert

Pekingi kacsa

drbjára ősszel szállítva 8 kor.
tojás tuezattjára áprilban 5 kor.

Polónyi által Angliából importált

Orpingtonokra,

darabja ősszel szállítva 16 korona.

Tojás tuezattja áprilban sárgáké 10 kor.
fehéreké 12

Emdeni lud

drbjára 16 kor.

Amerikai diéta 100 drb 20 kor.
Vadgesztenye-saláta 100 drb 20 k.

Hantz Sándor

— könyvkötő —

Kolozsvárt, főtér 9.

Külföldön szerzett tanulmányaim és üzletem személyes vezetésem kedvező körülményei folytán minden megrendelésnek pontos kiszolgálással **előnyös** árakért teszek eleget. 1213

Nemes harcozi

kanárit (Trute törzs) nappal és világitásnál változatosan éneklőst 15 napi próbaidővelküldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom. Tenyészdem több bel- és külföldi kiállításal kitüntetve **Csomagolás ingyen. Ovári József, Rákosliget** (saját házában), a kanári tenyésztők együletének tiszteletbeli elnöke. Képes árjegyzék 50 oldalra terjedő utusítással bérmentve. 1236

CIMBALOM részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál

cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-rább megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvételt 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1182

Eredeti Hanna Vetőmag

Árpát ajánl:

Vodicka birtokos

Smrztiz, Hanna, Mähren. 1268

BÉLHURUT kitűnő gyógyszere a CORNIDES-féle „Fekete áfonya gyógyszer”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 öveget 8 koronáért bérmentve küld. 1257

Cornides Károly és Társa. Felka (Szepesmegye), Erdély gyümölcsökét, földművelő

Magyar harci kanári tenyészte Debrecenben

Madárkedvelőkhez ítésem szavaimat. Rendeljenek nálam kanári madarat! Harci eredetű kanárit tenyészték. Bár nem merem adni, mert hangjai szépek. Hangpróba-teremben a ki egyszer ott volt, soha nem felelt, amit ottan hallott. Mert nincs olyan ének, nincsen olyan zene, mi a madárhanggal versenyezhetne. Mindegyik madaram iskolázott hangu. Tisztán csengő, mély, kitaró dallamu. Mindezeket nemcsak hirdetésben adom. Jótállást minderről magamra vállalom. Nem létezhet, hogy a vevő én nállam kár érje. Kérem a rendelvényeket az alanti címre: **Agoston István, kanári madártenyésztő, Debrecen, Péterfia-utca 26 szám.** Enekes kanárik darabja 8, 8, 10, 12 frt, nőtények drbjá 1 fut 50 kr. és 2 frt. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1277

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképeszek,

Mátyás király-tér 10.
Gr. Wass házában levő

fényképeszeti műtermeket

megnagyobbítva ujjonnan építették és a kor minden igényeit kielégítőn fényesen berendezték s kéri a n. é. közönség további pártfogását.

1127.

Kurczák
Photozintografiai műintézeté
készíti a legjobb
minőségű Glichéket
mindennemű
nyomatványhoz

Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 13

Bajor I.
angol férfi-szabó műtermében
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi Miklós-u. és Mátyás király-tér sarok, Hantz-ház, bejárat Wesselényi-u. felől — a legújabb minták szerint és legjobb szövetelekből f. n. d. kívül Jótányosan vállalatunkból f. n. d. és díszítőbőnyök, valamint sport, vadász és gazdasági ruhák! 1120

Nélkülözhetetlen háztartási czikk
a **VIKTORIA**-gyal, mely egymaga pótolja a fők, káposzta- és ugorka-gyalut. Meglehető szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és körítéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bérmentve, a pénz előleges beküldésénél.
VIKTORIA-gyalugyár
BUDAPEST, 1233
Nagykorona-utca 11. szám.
Viszon'elrusítók kérésétfnek.

Olajpogácsát
ismert legjobb minőségben ajánl,
Napraforgómagot
legmagasabb napi árban keres
Erczmann Adolf
olajgyár **KATONA, Kolozsmegye.**
1225

A m. kir. államvasutak gépgyárának lokomobil-, cséplőgép és „Millennium“ aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításán a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigénysége

Budapest, V., Váci-körút 32.

ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcseplőkészleteit, compound lokomobiljait

„Millennium“

legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó és kévekötő aratógépeit

továbbá: aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

1262

Erdélyrészi képviselő: WESSEL LEÓ, Kolozsvár, New-York szálló.

AZ

ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET

VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDELYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgőnyczim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legelőszob és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségletű cikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsiradékok, kocsikenőcs, hajtósíjok, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által olomzárolt legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakat,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberradorfi répmagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigai mag után először termelt kütinó lenmagot, bal-taczin, székely tengerit, hanna árpát, duppani zabot és egy nagyon bőven termő svéd zabkülönlegességet a legjutányosabb árak mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju, sertés. stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágón túli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

1010

Kivánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár

részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvénynt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

1017

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

FOGARASI M. KIR. ÁLLAMI MÉNESBIRTOK IGAZGATÓSÁGA.

Sz. 95 - 1904.

Hirdetmény.

A fogarasi m. kir. állami ménésbirtok juhtenyészetéből mintegy 550 darab anyajuh fejése folyó évi január hó 29-én délelőtt 11 órakor nyilvános zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás útján bérbe fog adni.

Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatokhoz 5% bánatpénz csatolandó, a részletes feltételek az igazgatóságnál beszerezhetők.

Budapest, 1904. évi január hó 13-án.

1282

A földművelésügyi m. kir. Minister.

Első magyar ruggyanta bélyegző-gyár és véső-intézet

Geduldiger Hugó

vésnök,

BUDAPEST,
Váci-körút 17. szám.

Ajánlkozik

ruggyanta és rézbélyegzők, pecsétnyomók zsáksablonok, állatjelző-bélyegzők stb. elkészítésére.

Mintalapok ingyen.

Vidéki képviselők kerestetnek.

1101.

